

II

(Akty przygotowawcze)

EUROPEJSKI KOMITET EKONOMICZNO-SPOŁECZNY

411 sesja plenarna w dniach 15-16 września 2004 r.

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie komunikatu Komisji dla Rady i Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego oraz Komitetu Regionów „Plan działania: europejski program na rzecz przedsiębiorczości”

COM(2004) 70 final

(2005/C 74/01)

Dnia 11 lutego 2004 r. Komisja zgodnie z art. 262 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską postanowiła zasięgnąć opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie wspomnianej powyżej.

Sekcja ds. Jednolitego Rynku, Produkcji i Konsumpcji, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, uchwaliła swą opinię dnia 14 lipca 2004 r. Sprawozdawcą był **Ben Butters**.

Na 411 sesji plenarnej w dniach 15-16 września 2004 r. (posiedzenie z dnia 15 września 2004 r.) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny stosunkiem głosów 150 do 1 przy 6 głosach wstrzymujących się przyjął następującą opinię:

1. Kontekst

1.1 W konkluzjach prezydencji portugalskiej z Lizbony z 2000 r. oraz w Europejskiej Karcie Małych Przedsiębiorstw podkreślono znaczenie przedsiębiorczości dla rozwoju zrównoważonego w Europie oraz potrzebę stworzenia warunków politycznych sprzyjających przedsiębiorczości.

1.2 Na posiedzeniu Rady Europejskiej w Barcelonie wiosną 2002 r. przewodniczący Komisji Europejskiej **Romano Prodi** zapowiedział, że przed wiosennym zebraniem Rady Europejskiej w 2003 r. Komisja przedłoży Zieloną Księgę w sprawie przedsiębiorczości. Komisja wywiązała się z tego zadania w styczniu 2003 r.; przez następne miesiące trwały ożywione i otwarte konsultacje z interesariuszami. Na wiosennym posiedzeniu w 2003 r. Rada wezwała Komisję do przygotowania planu działania na rzecz przedsiębiorczości na wiosenne posiedzenie Rady w 2004 r.

1.3 Zgromadzenie Plenarne Komitetu zatwierdziło opinię w sprawie Zielonej Księgi ⁽¹⁾ we wrześniu 2003 r.

1.4 Następnie Komisja przyjęła plan działania „Europejski program na rzecz przedsiębiorczości” ⁽²⁾ w lutym 2004 r.

⁽¹⁾ Dz.U. C 10 z 14.1.2004.

⁽²⁾ COM(2004) 70 final, str. 4.

2. Cele niniejszej opinii

2.1 Podobnie jak w przypadku poprzedniej opinii Komitetu w sprawie zielonej księgi „Przedsiębiorczość w Europie”, celem niniejszej opinii jest przyczynienie się do postępu procesu zrozumienia i stymulowania przedsiębiorczości. Służąc temu mają przedstawione tu uwagi ogólne oraz bardziej szczegółowa analiza planu działania. W następnej kolejności Komitet przedstawia szereg konstruktywnych zaleceń służących przełożeniu tej inicjatywy na realne i namacalne działania ku pożytkowi obecnych i przyszłych pokoleń przedsiębiorców europejskich.

3. Uwagi ogólne na temat planu działania: czy spełnia on zadanie stworzenia strategicznych ram rozwoju przedsiębiorczości?

3.1 Zielona Księga „Przedsiębiorczość w Europie” stanowiła jednoznaczny wyraz zrozumienia problemów oraz skali wyzwania, jakie stanowi podniesienie poziomu przedsiębiorczości w UE. Komitet uwzględnił to w swej opinii, gratulując Komisji zielonej księgi oraz otwartych i merytorycznych konsultacji, które nastąpiły po jej ogłoszeniu.

3.2 Biorąc za punkt wyjścia zieloną księgę, plan działania przedstawia pogłębioną analizę charakteru zadania, jakie stanowi pobudzenie przedsiębiorczości w Europie. Zamierzenia wyrażone w planie działania są ambitne, najzupełniej zresztą słusznie, jednak cele, jakie im towarzyszą, nie sposób ściśle zdefiniować. Czytając ten dokument odnosi się wrażenie, że jest on niejasny i zachowawczy. Niewiele jest w nim kreatywności, którą dostrzec można było w zielonej księdze i w procesie publicznych konsultacji; zamiast tego częste są w nim odwołania do realizowanych już inicjatyw. Niewiele również oferuje on mechanizmów realizacyjnych i zawodzi zarówno w kwestii przydziału obowiązków w zakresie realizacji, jak i ustanowienia procedur monitorowania i oceny.

3.3 Jedno z kluczowych spostrzeżeń wynikłych z dyskusji toczonych w trakcie opracowywania zielonej księgi oraz z późniejszych konsultacji dotyczyło wielości dziedzin polityki oddziałujących na przedsiębiorczość i wynikającej stąd potrzeby horyzontalnego, przekrojowego podejścia do rozpoznanych wyzwań. Znamienne, że brak w planie działania dowodów zdolnych przekonać interesariuszy, że inicjatywa ta poza DG ds. Przedsiębiorczości zyskała więcej niż tylko symboliczne poparcie służb Komisji czy administracji Państw Członkowskich. Brak takiego wsparcia przesądzi o bezskuteczności planu działania.

3.4 Na wezwanie do konsultacji Komisja otrzymała 250 odpowiedzi. Wszystkie odpowiedzi opublikowane zostały na stronie internetowej Komisji. Komitet docenia tę dbałość o przejrzystość, stwierdza jednak, że w planie działania znalazło się bardzo niewiele konkretnych odniesień do zgłoszonych uwag, a z jego lektury nie wynika, w jaki sposób analizowano te odpowiedzi i jakie wyciągnięto z nich wnioski. Zważywszy na skalę tej akcji i zainteresowanie, jakie wzbudziła w całej UE, niefortunne byłoby poniechanie starannego rozważenia nadesłanych opinii; jeśli zaś je rozważono, powinno to być uwidocznione w planie działania.

3.5 W planie działania należało zwrócić uwagę na różnorodność małych i średnich przedsiębiorstw (MSP) i stwierdzić, że wynika z niej konieczność wdrażania dokładnie adresowanych, a nie ogólnych rozwiązań politycznych. Na przykład w niedawnym komunikacie w sprawie promocji przedsiębiorstw spółdzielczych w Europie⁽¹⁾ Komisja podkreśla znaczenie popierania spółdzielczości w Europie; nawiązująca do tego wzmianka o szczególnej roli przedsiębiorczości społecznej powinna znaleźć się w planie działania⁽²⁾. Podobnie i potrzeby osób prowadzących samodzielnie działalność gospodarczą znacznie się różnią od potrzeb spółek⁽³⁾. Oprócz zwrócenia uwagi na szczególną formę własności przedsiębiorstw, jaką stanowią spółdzielnie, w planie działania należałoby podkreślić zapotrzebowanie na ściśle adresowane rozwiązania polityczne dla przedsiębiorstw o szczególnych potrzebach i cechach charakterystycznych, takich jak nowo zakładane przedsiębiorstwa innowacyjne czy firmy o ustalonej pozycji, prowadzące bardziej typową działalność.

3.6 Komitet jest przekonany, że także w sektorze publicznym warto pobudzać ducha przedsiębiorczości. Świadom jest, że przedmiotem planu działania jest przedsiębiorczość rozumiana jako tworzenie, prowadzenie i rozwijanie

przedsiębiorstw; pragnie jednak przy tej okazji ponownie podkreślić potrzebę stymulowania przedsiębiorczych postaw w administracji publicznej.

3.7 Struktura planu działania

3.7.1 W swej opinii w sprawie zielonej księgi Komitet zalecał „podzielenie treści planu działania na dwa odrębne obszary:

- popieranie ducha przedsiębiorczości: działania w tej dziedzinie powinny mieć na celu budowanie kultury przedsiębiorczości, odbudowę i poprawę wizerunku przedsiębiorcy wśród potencjalnych przedsiębiorców w szkołach, na uczelniach oraz w rodzinach, a także w instytucjach publicznych i prywatnych, w tym szczególnie w instytucjach finansowych i w organach wspólnotowych oraz administracji krajowej Państw Członkowskich.
- tworzenie środowiska sprzyjającego przedsiębiorczości: chodzi tu o stworzenie programu praktycznych działań zachęcających do podejmowania działalności gospodarczej w odpowiedzi na dziesięć pytań sformułowanych w zielonej księdze⁽⁴⁾.

3.7.2 Komitet generalnie zgadza się co do zakresu pięciu obszarów polityki strategicznej, niepokoi go jednak brak zarysu konkretnych działań w poszczególnych obszarach. Komitet jest ponadto nadal przekonany, że wspomniane powyżej dwutorowe podejście byłoby bardziej spójne niż nieco arbitralny podział na pięć dziedzin polityki strategicznej. Podział ten wydaje się niekonsekwentny; powoduje nakładanie się na siebie poszczególnych dziedzin, z których zresztą cztery mają charakter ogólny, a jedna – bardzo szczegółowy (poprawa dostępu do finansowania).

3.7.3 Niemniej jednak dla zachowania jasności szczegółowe uwagi Komitetu na temat planu działania zawarte w kolejnym rozdziale niniejszej opinii rozdzielone zostaną na pięć obszarów wyróżnionych przez Komisję.

3.7.4 Komitet uważa, że dokument Komisji przedstawia szeroki i ogólny zarys programu. Powinno po nim nastąpić wypracowanie konkretnych działań i zasad polityki, mechanizmów monitorowania i rewizji, a także wskaźników przedsiębiorczości i zgromadzenie danych, które umożliwią postęp w tej dziedzinie.

4. Szczegółowe uwagi do pięciu obszarów polityki strategicznej

4.1 W ramach każdego z pięciu obszarów strategicznych Komitet dostrzega szereg priorytetów szczegółowych.

4.1.1 Pobudzanie kultury przedsiębiorczości

4.1.1.1 Cel ten musi mieć charakter perspektywiczny; angażuje on wiele organów na wielu różnych szczeblach. DG ds. Przedsiębiorczości potrzebuje w tym zakresie wsparcia DG ds. Edukacji i Kultury, a także właściwych organów uczestniczących w kształtowaniu i wdrażaniu polityki edukacyjnej na szczeblu krajowym i niższym.

⁽¹⁾ COM (2004) 18.

⁽²⁾ Dalsze uwagi o znaczeniu przedsiębiorczości społecznej znaleźć można w opiniach EKES nr 242/2000 (Olsson) i 528/2004 (Fusco & Glorieux).

⁽³⁾ Dz.U. C 10 z 14.01.2004, punkty 5.4 i 6.12.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 10 z 14.01.2004, punkt 2.2.2 (cytat w wolnym tłumaczeniu – przyp. tłum.).

4.1.1.2 Jak podkreślono w zielonej księdze, przedsiębiorcy działają z wielu bardzo różnych pobudek, takich jak zyski materialne, niezależność czy satysfakcja zawodowa. Cokolwiek stanowi o ich motywacji, **sprawą kluczowej wagi jest, by potencjalni i aktualni przedsiębiorcy zdawali sobie sprawę z odpowiedzialności społecznej integralnie związanej z prowadzeniem przedsiębiorstwa.**

4.1.1.3 Komitet z zadowoleniem odnotowuje zawarte w planie działania zalecenia dotyczące młodzieży; pragnie jednak również zwrócić uwagę na **zmiany demograficzne polegające na starzeniu się społeczeństw w Europie.** Zaniedbaniem byłoby poniechanie tworzenia środowiska przyjaznego dla podejmowania samodzielnej działalności gospodarczej przez osoby starsze mające odpowiednie możliwości (umiejętności, potencjał menedżerski, kapitał itp.).

4.1.1.4 Komitet wyraża zadowolenie z nacisku położonego w planie działania na specyfikę potrzeb przedsiębiorców-kobiet. Kobiety pragnące założyć i rozwijać własne firmy stają w obliczu szczególnych trudności natury praktycznej, gospodarczej i kulturowej; trudności te bywają różne w poszczególnych Państwach Członkowskich. Uwzględnienie w procesie decyzyjnym udziału przedsiębiorców-kobiet – zarówno odnoszących sukcesy, jak i takich, którym się nie powiodło – ułatwiłoby decydom ocenę tych przeszkód i podjęcie odpowiednich środków zaradczych.

4.1.1.5 W szeregu Państw Członkowskich od dawna realizuje się programy edukacji dla przedsiębiorczości w szkołach. Nie trzeba tu odkrywać Ameryki: plan działania powinien się opierać na analizie, upowszechnianiu i popieraniu stosowania dobrych praktyk. W latach dziewięćdziesiątych Komisja koordynowała w tej dziedzinie kilka wartościowych projektów BEST; wyniesione z nich wnioski i zalecenia z pewnością okażą się bezcenne przy wypracowywaniu zasad polityki w ramach planu działania.

4.1.1.6 Nowy wieloletni program Komisji na rzecz małych i średnich przedsiębiorstw na lata 2006 – 2010 powinien uwzględnić **mechanizm sprzyjający dalszemu udziałowi organizacji przedsiębiorców w przedsięwzięciach realizowanych w szkołach.**

4.1.1.7 Tworzenie przedsiębiorczego społeczeństwa w Europie nie polega jednak wyłącznie na wspieraniu przyszłych przedsiębiorców. Polityka taka chybi celu, jeśli Europa nie stworzy także warunków umożliwiających im sukces. Wymaga to **uwrażliwienia znacznie szerszego grona podmiotów** z branży gospodarczej, sektora publicznego i prywatnego, a wręcz i całego społeczeństwa, by przedsiębiorczość była powszechnie rozumiana i doceniana. Przedsiębiorczą postawę powinny więc przyjmować nie tylko osoby prowadzące własne firmy, ale również urzędnicy publiczni, którzy winni dbać o jak najefektywniejsze wykonywanie swych obowiązków.

4.1.1.8 Komitet jest zdania, iż należy dążyć do **oddramatyzowania przedsiębiorczości** poprzez znoszenie domniemyanych i rzeczywistych barier między przedsiębiorstwami a resztą społeczeństwa. Zwyczajnie panujące obecnie na rynku pracy

umożliwiają jednostkom wypróbowanie różnych sposobów funkcjonowania w gospodarce i stosunkowo łatwe przechodzenie od statusu pracownika najemnego do samodzielnego przedsiębiorcy czy wręcz pracodawcy i odwrotnie. Znacznie więcej ludzi powinno zatem postrzegać przedsiębiorczość jako rozwiązanie do przyjęcia na dłuższą lub krótszą metę. Korzyść z tego będzie podwójna: z jednej strony więcej osób zachęcać się będzie do uznania prowadzenia własnej firmy za korzystne rozwiązanie, a z drugiej – poprawi się nastawienie całego szeregu zainteresowanych osób i podmiotów do przedsiębiorców. Kształtując środowisko w tym kierunku, należy zwrócić uwagę na maksymalne uproszczenie procedur związanych z rejestrowaniem i wyrejestrowywaniem przedsiębiorstw. Jest to szczególnie paląca kwestia w nowych Państwach Członkowskich, w których czynności administracyjne związane z przejściem ze stanu samozatrudnienia do zatrudnienia są jakoby nadmiernie uciążliwe, a biurokratyczne przeszkody dla wejścia na rynek bardzo wysokie.

4.1.1.9 Z drugiej strony ani władze, ani pozostali interesariusze nie powinni dopuszczać do nadużywania ułatwień w zmianie statusu prawnego pracowników i przedsiębiorców. Chodzi o to, by zachować rozsądną równowagę i by pracownicy ani bezrobotni nie byli namawiani ani zmuszani do samozatrudnienia wbrew przekonaniu oraz by obowiązujące warunki nie umożliwiały nieuczciwym przedsiębiorcom przeczucia swych obowiązków na barki pracowników⁽¹⁾.

4.1.2 Zachęcanie większej liczby osób do zakładania przedsiębiorstw

4.1.2.1 Plan działania dobrze ujmuje kluczowe zagadnienie, jakim jest zapewnienie **słusznego wynagrodzenia za podejmowane ryzyko.**

4.1.2.2 Komitet oczekuje na zapowiadany komunikat Komisji w sprawie **przenoszenia własności przedsiębiorstw.** Przewiduje się, że wykorzystany w nim zostanie cenny dorobek raportu BEST z maja 2002 r. i że będzie on stanowić kontynuację starań na rzecz zwiększenia zainteresowania urzędników Państw Członkowskich i branży finansowej tą ważną dziedziną polityki. Dla ułatwienia przekazywania przedsiębiorstw i zapewnienia maksimum szans ciągłości podmiotów gospodarczych niezbędne jest rozwiązanie kilku szczegółowych problemów. Rewizji wymagają w szczególności ustroje podatkowe, podatek spadkowy, przepisy spadkowe i prawo spółek, które obecnie zniechęcają potencjalnych następców do przejmowania przedsiębiorstw.

4.1.2.3 W planie działania słusznie wymienia się **obawę przed porażką** jako znaczącą przeszkodę w rozwoju przedsiębiorczości. Problem ten po części można rozwiązać, uwrażliwiając społeczeństwo na sprawy przedsiębiorczości. Bliżej natomiast należy się zająć nastawieniem instytucji finansowych: powinny one bardziej elastycznie traktować osoby, które w przeszłości zamykały swoje przedsiębiorstwa. Komitet zaleca, by Komisja zwróciła się do instytucji finansowych, przedstawiając im przekonujące dowody na to, iż przedsiębiorca z praktyką (choćby nawet nieudaną) ma większe szanse powodzenia w nowym przedsięwzięciu.

⁽¹⁾ Dz.U. C 10 z 14.01.2004, punkt 5.3.

4.1.2.4 W procesie tym ważne jest zadbanie o równowagę między ułatwieniem ponownego startu przedsiębiorcom „uczciwym”, którym się nie udało, a wykluczeniem praktyk nielegalnych. Trzeba zatem zmienić prawo upadłościowe pod kątem ograniczenia jego ocenego charakteru oraz zwiększenia przejrzystości.

4.1.2.5 Oczekując bardziej szczegółowych informacji o konkretnych planowanych działaniach, Komitet z zadowoleniem wita zamieszczoną w planie działania zapowiedź dalszych prac Komisji i Państw Członkowskich nad **systemami ubezpieczeń społecznych dla przedsiębiorców**.

4.1.3 Przystosowanie przedsiębiorców do rozwoju i konkurencji

4.1.3.1 Badania pokazują, że właścicielom kierującym własnymi przedsiębiorstwami trzeba zapewnić szkolenia i wsparcie, zwłaszcza w dziedzinie marketingu. Rozwój praktyk zawodowych oraz zacieśnienie kontaktów między instytutami badawczymi a małymi i średnimi przedsiębiorstwami doprowadziły do znaczących zmian w dziedzinie transferu wiedzy fachowej do MSP. Należy dalej rozwijać i wspierać tzw. programy mentorskie, w ramach których nowo powstałe przedsiębiorstwa i początkujący przedsiębiorcy mogą uczyć się od doświadczonych opiekunów.

4.1.4 Usprawnienie przepływu środków finansowych

4.1.4.1 Komitet z zadowoleniem przyjmuje propozycję zachęcania Państw Członkowskich do wymiany dobrych praktyk i sporządzenia kolejnego planu działania na rzecz udzielania zamówień publicznych drogą elektroniczną.

4.1.4.2 Komitet zaleca przyjęcie **bardziej kompleksowego podejścia** do kwestii dostępu do finansowania; należałoby w nim uwzględnić następujące elementy:

- **rozwijanie zmysłu biznesowego właścicieli i szefów przedsiębiorstw**, by rozumieli, czego potrzeba do pozyskania środków na rozwój przedsiębiorstwa. Można to osiągnąć dzięki akredytowanym sieciom wsparcia dla przedsiębiorstw;
- **uwrażliwianie instytucji finansowych na potrzeby przedsiębiorstw** poszukujących finansowania i wsparcia dla rozwoju; tu znowu chodzi o doprowadzenie do lepszego rozumienia przedsiębiorczości w branży finansowej;
- **otwarcie rynku zamówień publicznych dla mniejszych przedsiębiorstw**. Jest to najbardziej bezpośrednia forma oddziaływania na stronę popytową, na jaką pozwolić sobie może sektor publiczny. Jak wykazał Komitet w swej opinii w sprawie zielonej księgi (⁽¹⁾), dostęp do zamówień publicznych dla małych firm utrudnia cały szereg przeszkód; utrudnienia administracyjne nie omijają także urzędników publicznych. Jednak potencjalne korzyści dla obu stron i dla całej gospodarki skłaniają do dalszej refleksji i działania w tej dziedzinie. Dobry wzór stanowią Stany Zjednoczone, w których resorty i agencje federalne zamierzają udzielać 23 % zamówień publicznych małym firmom.

(¹) Dz.U. C 10 z 14.01.2004, punkty 6.10.1 i 6.10.2.

— **upraszczanie i ograniczanie procedur dostosowania do przepisów podatkowych**. W planie działania znaleźć można kilka interesujących pomysłów w tej kwestii; nie została ona jednak jeszcze dostatecznie dobrze przemyślana. Komitet zdaje sobie sprawę, że wdrażanie konkretnych działań należy do władz krajowych, a niektórych przypadkach również regionalnych czy wręcz lokalnych. Komitet ponownie apeluje o wprowadzenie **bodźców fiskalnych zachęcających do reinwestowania zysków** (⁽²⁾), o czym brak wzmianki w planie działania.

4.1.5 Tworzenie bardziej przyjaznych warunków regulacyjnych i administracyjnych dla małych i średnich przedsiębiorstw

4.1.5.1 W swej opinii w sprawie zielonej księgi Komitet zwrócił uwagę, że rozwiązania polityczne wspierające małe firmy powinny być uwzględnione w układzie horyzontalnym we wszystkich istotnych dziedzinach polityki (zatrudnienie, podatki, środowisko naturalne, edukacja itp.), a w układzie wertykalnym – na wszystkich szczeblach procesu kształtowania polityki (⁽³⁾). Choć pakiet „Lepsze tworzenie prawa” (*Better Lawmaking*) z czerwca 2002 r. jako całość nastraja optymistycznie, wiele jednostek organizacyjnych Komisji nadal nie dokonuje prawidłowej oceny oddziaływania proponowanych przez nie posunięć na MSP czy nawet innych interesariuszy. **W tej sytuacji Komitet skłonny jest poprzeć pojawiające się ostatnio apele o powołanie wiceprzewodniczącego Komisji Europejskiej, który odpowiadałby bezpośrednio za nadzór nad reformą prawa wspólnotowego.**

4.1.5.2 Mówiąc ogólniej, nadal wiele do życzenia pozostawiają **procedury oceny oddziaływania aktów prawnych** nie tylko wewnątrz Komisji, ale także Parlamentu i Rady.

4.1.5.3 Komitet ubolewa, że nie wspomina się już o zasadzie „**najpierw pomyśl o mniejszych**”. Zgodnie z tą zasadą wszelkie akty prawne należy tworzyć uwzględniając specyfikę małych przedsiębiorstw oraz wyzwania, przed jakimi one stoją. Zasadnicze znaczenie ma tu odrębna ocena oddziaływania wszelkich nowych i obowiązujących już przepisów na działalność gospodarczą małych przedsiębiorstw i mikroprzedsiębiorstw. Wdrożenie tej zasady w praktyce na wszystkich etapach wspólnotowego procesu decyzyjnego stanowiłoby największy wkład, jaki instytucje mogą wnieść w aktywizację przedsiębiorczości.

4.1.5.4 Niedawne przystąpienie do UE 10 nowych Państw Członkowskich znacznie zwiększyło liczebność MSP, z których wiele z trudem radzi sobie z przyswojeniem już obowiązującego dorobku prawnego UE i trudno od nich oczekiwać, by były w stanie monitorować ewentualne propozycje jego zmian. Komisja musi zatem aktywnie pozyskiwać opinie społeczności MSP, korzystając z szeregu odrębnych, indywidualnych inicjatyw. Co ważniejsze, chcąc uniknąć niechęci i niezrozumienia między instytucjami i zasadami polityki UE a małymi firmami, Komisja musi także udowodniać, że bierze pod uwagę uzyskane w taki sposób opinie.

(⁽²⁾) Dz.U. C 10 z 14.01.2004, punkt 6.11.1.

(⁽³⁾) Dz.U. C 10 z 14.01.2004, punkt 6.2.1.

4.1.5.5 Komitet podkreśla znaczenie rzeczywistego dialogu między Komisją a przedstawicielami MSP. Konsultacje z MSP za pośrednictwem reprezentujących je organizacji powinny stanowić kluczowy składnik wszelkich procedur konsultacyjnych Komisji. W celu usprawnienia realizacji tych postulatów oraz utwierdzenia znajomości poglądów MSP we wszystkich jednostkach Komisji Komitet proponuje wykorzystanie dorobku pełnomocnika Komisji ds. kontaktów z MSP (*SME Envoy*) poprzez **powołanie komisarza ds. MSP w składzie nowej Komisji**. Głównym zadaniem nowego komisarza winno być czuwanie nad wdrażaniem zasady „najpierw pomyśl o mniejszych” w całej Komisji.

4.1.5.6 Te same zasady obowiązywać winny w dialogu z partnerami społecznymi, który dotyczy wielu spraw wielkiej wagi dla przyszłych i obecnych przedsiębiorców. Komitet zaleca przeprowadzenie – przede wszystkim na szczeblu wspólnotowym, ale w niektórych przypadkach również i krajowym – przeglądu dialogu społecznego w celu zastanowienia się nad tym, jak od strony formalnej zapewnić bardziej proporcjonalny poziom uczestnictwa coraz bardziej istotnej i zróżnicowanej społeczności MSP.

4.1.5.7 Jeśli chodzi o zasady udzielania pomocy publicznej, Komitet z satysfakcją odnotowuje opracowanie instrumentu służącego rozpoznawaniu form pomocy nie wpływającej w sposób istotny na konkurencję. Należy przykładowo dbać o to, by procesy przydziału pomocy publicznej nie utrudniały poszukiwania i wdrażania nowatorskich sposobów rozwiązywania niedostatków finansowania małych przedsiębiorstw.

5. Zalecenia w sprawie maksymalizacji korzystnych efektów planu działania

5.1 Komitet apeluje o uściślenie lub udoskonalenie procedur w następujących dziedzinach:

5.1.1 **Spójna koncepcja polityki przedsiębiorczości:** Dyrekcja Generalna ds. Przedsiębiorczości ma niewątpliwie do odegrania kluczową rolę w pilotowaniu zmian wewnątrz Komisji. Plan działania obejmuje wszystkie dziedziny realizowanej przez Komisję polityki przedsiębiorczości; jak zalecał już Komitet w swej opinii w sprawie zielonej księgi⁽¹⁾, zasada ta powinna być odzwierciedlona we wszystkich poszczególnych inicjatywach politycznych Dyrekcji Generalnej. W szczególności wyraźny związek z planem działania na rzecz przedsiębiorczości wykazać musi wieloletni program na rzecz MSP na lata 2006-2010; powinien on też uwzględniać mechanizm wdrażania wielu jego priorytetów.

5.1.2 **Ocena:** pomimo osiągniętych w ostatnim czasie postępów środowisko przedsiębiorców wciąż nie jest zadowolone z zasad obowiązujących w toku oceny Europejskiej Karty Małych Przedsiębiorstw. W chwili obecnej urzędnicy publiczni zarówno na szczeblu unijnym, jak i krajowym mogą być sędziami we własnej sprawie. Niezwykle ważne jest tymczasem, aby w ocenie przedmiotowego planu działania bardziej aktywnie uczestniczyć mogli przedstawiciele biznesu.

5.1.3 Należy określić **zasady przyszłej oceny ex post**, by umożliwić systematyczne doskonalenie rozwiązań politycznych. W ocenie uczestniczyć winni zarówno urzędnicy Komisji i Państw Członkowskich, jak i przedstawiciele uznanych organizacji gospodarczych szczebla unijnego i krajowego.

5.1.4 **Zasadnicze narzędzie wyznaczania i celów rozwoju przedsiębiorczości oraz kontroli ich realizacji stanowią odpowiednie mierniki efektów.** Komitet wspominał o tym w zaleceniach zawartych w poprzedniej opinii⁽²⁾; podkreślono to również w konkluzjach Rady ds. Przedsiębiorczości z 20 lutego br. Mierniki takie umożliwią także porównania zasad polityki oraz sytuacji przedsiębiorczości między Państwami Członkowskimi.

5.1.5 **Konkretne harmonogramy:** w konkluzjach z 20 lutego br. Rada ds. Przedsiębiorczości wezwała Komisję do wyznaczenia bardziej ambitnego harmonogramu. Jeśli harmonogram ten ma być rzeczywiście zrealizowany, musi także być precyzyjny i konkretnie formułować cele. Komitet przyjmuje do wiadomości, że po ogłoszeniu planu działania Komisja uszczegółowiła już w szeregu arkuszy roboczych cele i harmonogramy dla poszczególnych działań. Komitet zachęca Komisję do informowania o istnieniu tych arkuszy oraz do bezpośredniego udostępniania ich zainteresowanym stronom w tym samym duchu, który przyświecał konsultacjom.

5.1.6 **Monitorowanie procesu i delegowanie obowiązków:** Komisja nie może i nie powinna samodzielnie wdrażać wielu spośród potrzebnych działań; musi jednak uważnie nadzorować i monitorować postępy w realizacji planu działania. Jednocześnie równie ważne jest przekazywanie odpowiedzialności za wykonanie poszczególnych działań odpowiedniemu szczeblowi decyzyjnemu oraz informowanie wszystkich zainteresowanych o obowiązujących harmonogramach i uzgadnianie ich zawartości. Wymaga to zgodnego udziału różnych podmiotów; dla zapewnienia ich stałego zaangażowania w toku dalszych prac Komitet zaleca podjęcie następujących środków:

5.1.7 Dla rozszerzenia zaangażowania Komisji w ten proces należy w ramach przekształceń struktury Komisji po listopadzie 2004 r. ustanowić w takiej czy innej postaci **komitet monitorujący plan działania**. Komitet ten powinien składać się z przedstawicieli wszystkich Dyrekcji Generalnych, w których powstają propozycje legislacyjne wpływające na sytuację przedsiębiorstw, a także Dyrekcji Generalnych odpowiedzialnych za nadzór nad realizacją programów wspólnotowych powstałych na podstawie planu działania.

5.1.8 **Powołanie zespołu roboczego złożonego z zajmujących się tymi kwestiami urzędników Państw Członkowskich** pozwoli zwiększyć ich osobiste zaangażowanie. Zespół taki powinien zbierać się regularnie, by omawiać poszczególne aspekty zaleceń zawartych w planie działania, śledzić postępy w realizacji i rozpoznawać ewentualne niedociągnięcia.

⁽¹⁾ Dz.U. C 10 z 14.01.2004, punkt 4.3.

⁽²⁾ Dz.U. C 10 z 14.01.2004, punkt 8.4, ostatni tiret.

5.1.9 Bardzo ważne jest aktywne zaangażowanie kół gospodarczych we wdrażanie, monitorowanie oraz ocenę planu działania. Komitet ma tu na myśli koła gospodarcze w najszerszym znaczeniu, obejmującym przedsiębiorstwa wszelkich form i rozmiarów – od pojedynczych osób prowadzących działalność gospodarczą po korporacje transnarodowe, od przedsiębiorstw gospodarki społecznej po spółki giełdowe. Wszelkie niepowodzenia w zapewnieniu szerokiego zaangażowania grożą wykluczeniem kół gospodarczych z tego procesu, co z kolei zminimalizuje jego efekty. Komitet zaleca zatem **systematyczne prowadzenie konsultacji z kołami gospodarczymi w trakcie całego tego procesu** za pośrednictwem ich oficjalnych przedstawicieli na szczeblu UE i Państw Członkowskich.

5.1.10 Jak wynika z reakcji na Zieloną Księgę, sprawami przedsiębiorczości interesuje się coraz więcej czynników; nie są to bynajmniej tylko kręgi MSP. Na przykład związki zawodowe na ogół uznają znaczenie polityki przedsiębiorczości. **Wszystkim zainteresowanym stronom należy umożliwić udział w realizacji planu działania.**

5.1.11 Generalnie Komitet pragnie zalecić Komisji, aby działając w porozumieniu z innymi zainteresowanymi starała się podtrzymać zainteresowanie planem działania zarówno wśród decydentów politycznych, jak i szerzej w całej wspólnocie. Utrzymanie tempa działań oraz zaangażowania wielu i różnorodnych podmiotów, których udział stanowi warunek

powodzenia tej żywotnie ważnej inicjatywy, zależy również od **systematycznych działań promocyjnych oraz kampanii informacyjnych** nawiązujących do konkretnych celów wyznaczonych w ramach planu.

6. Wnioski

6.1 Komitet z zadowoleniem przyjmuje przedstawiony przez Komisję plan działania i po raz kolejny wyraża uznanie dla Dyrekcji Generalnej ds. Przedsiębiorczości za wysiłek włożony w ten proces od czasu jego uruchomienia na początku 2002 r. Komitet przyznaje, że wiele spośród potrzebnych działań, które prowadzić należy w sposób ciągły, podjąć muszą decydenci polityczni spoza Dyrekcji Generalnej ds. Przedsiębiorczości.

6.2 Plan działania jest zaledwie punktem wyjścia dla nieprzerwanego, długofalowego procesu. Proces ten nie powieździe się, jeśli nie obejmie szerokiego zakresu dziedzin polityki w ujęciu horyzontalnym oraz czynników politycznych na wielu szczeblach w ujęciu wertykalnym. Niezbędna jest pozytywna reakcja tych czynników politycznych zarówno na sam plan działania, jak i na inne związane z nim przyszłe inicjatywy Komisji. Komitet wzywa w szczególności pozostałe Dyrekcje Generalne Komisji oraz władze Państw Członkowskich do odgrywania aktywnej roli w tej dziedzinie.

Bruksela, 15 września 2004 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Roger BRIESCH
